

Zenon Butkiewicz, ur. 14.02.1953 r.

Aktywny działacz NSZZ „Solidarność” w Toruńskiej Przędzalni Czesankowej „Merinotex” w Toruniu, członek Komisji Zakładowej. Po wprowadzeniu stanu wojennego nie zaniechał działalności związkowej. W dniu 1 maja 1982 r. brał czynny udział w nielegalnej manifestacji na Bulwarze Filadelfijskim w Toruniu. Za prowadzoną działalność internowany w okresie od 12 maja 1982 do 24 lipca 1982 r. w Ośrodku Odosobnienia w Strzebielinku. Po zwolnieniu z internowania był nadal inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa.

Jan Hejna, ur. 16.09.1941 r.

Aktywny działacz NSZZ „Solidarność” pełniący funkcję Przewodniczącego Komisji Zakładowej w Zakładach Celulozowo-Papierniczych we Włocławku. Inicjator podejmowania akcji protestacyjnych w zakładzie pracy. W związku z aktywną działalnością związkową internowany w okresie od 13 grudnia 1981 do 15 stycznia 1982 r. w Ośrodku Odosobnienia we Włocławku - Mielęcinie. Po zwolnieniu z internowania był nadal inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa.

Marian Klimas, ur. 19.09.1954 r.

Współorganizator powstania struktur NSZZ „Solidarność” we Włocławskiej Fabryce Mebli, następnie Przewodniczący Komisji Zakładowej. W okresie od 13 grudnia 1981 do 29 kwietnia 1982 r. internowany w Ośrodku Odosobnienia we Włocławku - Mielęcinie. Po zwolnieniu z internowania kontynuował zawieszoną działalność związkową. W dniu 30 sierpnia 1982 r. aresztowany postanowieniem Prokuratury Rejonowej we Włocławku za udział w nielegalnych zebraniach i próbę zorganizowania na terenie Włocławka akcji protestacyjnej mającej się odbyć w dniu 31 sierpnia 1982 r. Objęty postępowaniem karnym prowadzonym przez Sąd Rejonowy we Włocławku. Osadzony w Areszcie Śledczym we Włocławku, następnie w Zakładzie Karnym we Włocławku. Po zwolnieniu z aresztu na mocy postanowienia Sądu Rejonowego we Włocławku z dnia 23 listopada 1982 r., był inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa do 1989 r.

Wojciech Ignacy Kręciszewski, ur. 11.10.1952 r.

Członek NSZZ „Solidarność” w Toruńskich Zakładach Urządzeń Okrętowych „Towimor” w Toruniu. Po wprowadzeniu stanu wojennego przechowywał oraz kolportował w miejscu pracy nielegalne ulotki. W związku z powyższym został zatrzymany i aresztowany w dniu 20 grudnia 1981 r. na mocy postanowienia Prokuratury Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy, a następnie skazany wyrokiem Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy z dnia 27 stycznia 1982 r. na karę 18 miesięcy pozbawienia wolności. Osadzony kolejno w Areszcie Śledczym w Toruniu i Zakładzie Karnym w Potulicach. Na mocy postanowienia Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy z dnia 11 stycznia 1983 r. warunkowo zwolniony z reszty odbycia kary pozbawienia wolności na okres próby 3 lat. Po wyjściu na wolność był nadal inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa.

Mariusz Maciej Leśnicki, ur. 25.11.1961 r.

Student Politechniki Łódzkiej, po wprowadzeniu stanu wojennego zaangażowany w drukowanie i kolportaż nielegalnych ulotek na terenie Włocławka. Za prowadzoną działalność aresztowany w dniu 1 lutego 1982 r. i skazany wyrokiem Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy z dnia 20 marca 1982 r. na 1 rok pozbawienia wolności. Osadzony kolejno w Zakładzie Karnym we Włocławku i Potulicach. Zwolniony warunkowo z odbywania kary w dniu 2 sierpnia 1982 r. Po zwolnieniu z więzienia i powrocie na studia inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa do 1985 r.

Halina Krystyna Lewandowska, ur. 25.01.1945 r.

Jedna z czołowych działaczek NSZZ „Solidarność” w Bydgoszczy. Autorka tekstów w niezależnym piśmie „Wolne Związki”, inicjatorka powstania i członkini zespołu redakcyjnego pisma „Serwis Informacyjny” wydawanego od stycznia 1981 r. Od maja 1981 r. etatowa pracowniczka bydgoskiego Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego, następnie Zarządu Regionu Bydgoskiego. Członkini Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania, następnie powstałego w sierpniu 1981 r. Bydgoskiego Komitetu Obrony Więźniów Politycznych i współredaktorka wydawanych przez Komitety biuletynów: „Chcemy Być Wolni” oraz „Będziemy Wolni”. W okresie październik – grudzień 1981 r. uczestniczka obrad Komisji Krajowej w Gdańsku i autorka sprawozdań zamieszczanych na łamach powstałego w listopadzie 1981 r. pisma „Protest”. Za prowadzoną działalność internowana w okresie od 17 grudnia 1981 do 19 lipca 1982 r. w Zakładzie Karnym w Bydgoszczy - Fordonie, następnie w Ośrodku Odosobnienia w Gołdapi. W latach 1982-1989 zaangażowana w działalność wydawniczą i kolporterską nielegalnych pism i wydawnictw na terenie Bydgoszczy. Współzałożycielka i redaktor naczelna pisma „W Drodze” wydawanego w latach 1982-1984. Kierująca pracami powstałej 21 maja 1988 r. Bydgoskiej Komisji Interwencji i Praworządności, której celem było udzielanie pomocy prawnej i finansowej osobom represjonowanym za działalność opozycyjną i związkową. Członkini Zespołu Koordynacyjnego powołanej w dniu 8 września 1988 r. Rady Organizacyjnej Regionu Bydgoskiego NSZZ „Solidarność” będącej próbą zalegalizowania struktur związku. Inwigilowana przez Służbę Bezpieczeństwa do 1989 r.

Józef Roman Nowacki, ur. 15.03.1939 r.

Jeden z założycieli NSZZ „Solidarność” w Kombinacie Budowlanym we Włocławku, członek Komisji Zakładowej. Inicjator i uczestnik akcji strajkowych na terenie zakładu pracy. Za prowadzoną działalność związkową internowany w okresie od 13 grudnia 1981 do 21 stycznia 1982 r. w Ośrodku Odosobnienia we Włocławku - Mielęcinie. Po zwolnieniu z internowania inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa do 1987 r.

Piotr Paweł Petrykowski, ur. 27.06.1956 r.

Członek NSZZ „Solidarność”. Jako nauczyciel Liceum Ogólnokształcącego nr V w Toruniu był uczestnikiem pokojowych manifestacji w dniach 1 i 3 maja 1982 r. na ulicach Torunia, w czasie których mieszkańcy wyrazili swój sprzeciw wobec wprowadzonego stanu wojennego. W dniu 5 maja 1982 r. publicznie zrelacjonował przebieg zaistniałych wydarzeń, opisując brutalne działania MO i ZOMO wobec uczestników manifestacji, w tym protestującej młodzieży szkolnej. Za wyrażoną wówczas krytyczną ocenę działań władz politycznych, negowanie wprowadzenia stanu wojennego oraz protest wobec ograniczania wolności osobistej obywateli został internowany w Ośrodku Odosobnienia w Strzebielinku w okresie od 9 maja do 30 czerwca 1982 r.

Wiktor Przybyłowski, ur. 01.07.1949 r.

Aktywny działacz NSZZ „Solidarność” w Toruńskich Zakładach Urządzeń Okrętowych „Towimor” w Toruniu. Uczestniczył w pracach samorządu pracowniczego, a także działał w ramach Klubu Rzeczypospolitej Samorządnej „Wolność-Sprawiedliwość-Niepodległość”. Za powyższe został dwukrotnie internowany: w Ośrodku Odosobnienia w Potulicach w okresie od 13 grudnia 1981 do 20 stycznia 1982 r. i w Ośrodku Odosobnienia w Strzebielinku w okresie od 5 maja do 30 czerwca 1982 r.

r. Po zwolnieniu z internowania i wyjeździe na emigrację w 1982 r. nadal pozostawał w zainteresowaniu Służby Bezpieczeństwa, a jego ewentualny powrót do kraju miał być jej znany.

Lech Rożański, ur. 18.02.1955 r.

Aktywny działacz NSZZ „Solidarność” w Toruniu od 1980 r. Członek Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Zakładach Maszyn Biurowych "Predom - Metron" w Toruniu. W 1981 r. oddelegowany do Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność”. Fotoreporter oraz redaktor techniczny związkowego Biuletynu Informacyjnego „Wolne Słowo”, zawierającego treści uznane za wrogie przez ówczesne władze. Po wprowadzeniu stanu wojennego nie zaprzestał pracy związkowej. Internowany w okresie od 18 grudnia 1981 do 14 października 1982 r. w Ośrodkach Odosobnienia w Potulicach i Strzebielinku. Autor cennej dokumentacji fotograficznej utrwalającej życie codzienne osób internowanych w Ośrodku Odosobnienia w Strzebielinku. Po zwolnieniu z internowania był nadal inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa.

Tomasz Leon Szalecki, ur. 20.02.1949 r.

Aktywny działacz NSZZ „Solidarność” w Fabryce Akcesoriów Meblowych w Chełmnie. Przewodniczący Komitetu Założycielskiego i Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność”. Inicjator szeregu akcji „solidarnościowych”, protestacyjnych na terenie zakładu pracy oraz miasta Chełmna skierowanych przeciwko panującemu ówczesnie systemowi politycznemu. Delegat Regionu Toruńskiego na I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” w Gdańsku, wybrany członkiem Komisji Skrutacyjnej. Za prowadzoną działalność związkową dwukrotnie internowany: w okresie od 13 grudnia 1981 do 10 marca 1982 r. oraz w okresie od 16 marca do 29 kwietnia 1982 r. w Zakładzie Karnym w Potulicach i Ośrodku Odosobnienia w Strzebielinku. Przesłuchiwany przez SB w Chełmnie w grudniu 1984 r. w związku z udziałem w mszach świętych za Ojczyznę odprawianych w kościele Matki Boskiej Zwycięskiej w Toruniu. Inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa do 1985 r.

Sylwester Śmigiel, ur. 26.09.1961 r.

W latach 1978-1980 jako uczeń V Liceum Ogólnokształcącego w Lipnie posiadał oraz rozpowszechniał na terenie Lipna nielegalne wydawnictwa. Z powodu prowadzonej działalności był inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa we Włocławku w okresie od stycznia do września 1980 r. Od 1980 r. przebywał na terenie Warszawy, gdzie jako student związany z Niezależnym Zrzeszeniem Studentów, a następnie nauczyciel akademicki Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego - Akademii Rolniczej w Warszawie kontynuował działalność opozycyjną kolportując nielegalne wydawnictwa. W połowie lat 80-tych działając na rzecz największego toruńskiego wydawnictwa podziemnego - Wydawnictwa „Kwadrat”, nawiązał kontakt ze środowiskiem NSZZ „Solidarność” we Francji oraz Instytutem Literackim w Paryżu i przemycił do Polski profesjonalne przyrządy poligraficzne oraz wydawnictwa paryskiej „Kultury”.

Stanisław Świątek, ur. 18.11.1949 r.

Aktywny działacz NSZZ „Solidarność” w Toruniu. Dziennikarz redakcji „Nowości” w Toruniu, członek Toruńskiego Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania oraz „Patronatu” – Towarzystwa Opieki nad Więźniami. Internowany w Zakładzie Karnym w Potulicach od 13 grudnia 1981 r., gdzie zajmował się sporządzaniem i kolportowaniem literatury bezdebitowej wśród internowanych. Był redaktorem nielegalnego pisma „Nowości Potulickie” rozprowadzanego wśród internowanych i przekazywanego ich rodzinom podczas odwiedzin oraz następnie rozpowszechnianego w Toruniu. W związku z prowadzoną działalnością w dniu 9 lutego 1982 r. został zwolniony z internowania i

jednocześnie został tymczasowo aresztowany i osadzony w Zakładzie Karnym w Inowrocławiu. Objęty śledztwem Prokuratury Wojskowej w Bydgoszczy, następnie postępowaniem sądowym, zakończonym ostatecznie wyrokiem Sądu Rejonowego w Bydgoszczy uniewinniającym ww. na podstawie amnestii. Po wyjściu z aresztu w dniu 16 kwietnia 1982 r. został zwolniony z pracy. Pod koniec 1983 r. wyemigrował z kraju.

Zbigniew Antoni Wiczowski, ur. 13.06.1939 r.

Członek NSZZ „Solidarność” w Instytucie Chemii UMK w Toruniu. Po wprowadzeniu stanu wojennego utrzymywał kontakty z toruńskim podziemiem i kolportował nielegalne wydawnictwa. W 1982 r. współtworzył Toruńskie Radio „Solidarność”. Autor artykułów dla prasy podziemnej. Redaktor nielegalnego wydawnictwa „Polska Rzeczpospolita Solidarna” wydawanego w połowie 1983 r. W dniu 8 marca 1984 r. zatrzymany na 48 godzin. Tymczasowo aresztowany przez Prokuraturę Rejonową w Toruniu w okresie od 10 marca do 18 czerwca 1984 r. i osadzony w Areszcie Śledczym w Bydgoszczy i Toruniu. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Toruniu z 25 lipca 1984 r. objęty amnestią. Wykonawca tablicy pamiątkowej wmurowanej z okazji V rocznicy porozumień sierpniowych w dniu 31.08.1985 r. w kościele Matki Boskiej Zwycięskiej w Toruniu. Uczestnik nieakceptowanych przez władze struktur środowiska Kościoła katolickiego w Toruniu: Chrześcijańskiego Uniwersytetu Robotniczego i Wspólnoty Życia Chrześcijańskiego. W latach 1987-1988 redaktor niezależnego pisma „Chrześcijański Ruch Społeczny”. W lutym 1989 r. współzałożyciel Klubu Myśli Politycznej Dziekania w Regionie Toruńskim. Z powodu podejmowanej działalności był inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa do 1989 r.

Benedykt Zawada, ur. 24.04.1949 r.

Jeden z inicjatorów strajku w Pomorskiej Odlewni i Emalierni w Grudziądzu w sierpniu 1980 r. Wybrany członkiem Prezydium Założycielskiego Komitetu Zakładowego NSZZ „Solidarność”, następnie od stycznia 1981 r. członek Komisji Zakładowej. Organizator strajku ostrzegawczego przeprowadzonego w dniu 3 października 1981 r. w POiE w Grudziądzu. Za próbę zorganizowania w dniu 14 grudnia 1981 r. na terenie zakładu pracy masówki robotników został aresztowany postanowieniem Prokuratury Rejonowej w Grudziądzu z dnia 16 grudnia 1981 r. i następnie skazany wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Toruniu z dnia 29 grudnia 1981 r. na karę 18 miesięcy pozbawienia wolności. Przebywał w Zakładach Karnych w Grudziądzu, Koronowie i Potulicach. Postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w Bydgoszczy z dnia 22 grudnia 1982 r. został warunkowo zwolniony na okres próby 1 roku. Po wyjściu na wolność był inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa do 1984 r.

Jan Roman Jurczenia, ur. 08.08.1953 r.

Pracownik Zakładów Sprzętu Mechanicznego w Chełmnie, od września 1980 r. zaangażowany w tworzenie struktur NSZZ „Solidarność”, następnie członek Komisji Zakładowej. Po wprowadzeniu stanu wojennego nie zaprzestał działalności opozycyjnej. Brał udział w kolportażu ulotek, uczestniczył w zbiórkach pieniędzy na rzecz osób poszkodowanych przez reżim komunistyczny w stanie wojennym. Po utworzeniu wojskowego ośrodka internowania w Chełmnie nad Wisłą w listopadzie 1982 r., brał czynny udział w akcji pomocy osadzonym tam pod pozorem ćwiczeń wojskowych działaczom „Solidarności”, organizując zbiórkę żywności i lekarstw. W związku z prowadzoną działalnością był poddawany represjom ze strony organów bezpieczeństwa jakimi były wezwania na przesłuchania do komendy MO i rewizje przeprowadzane w miejscu zamieszkania.

Jerzy Kozicki, ur. 25.04.1948 r.

Pracownik Fabryki Akcesoriów Meblowych w Chełmnie. Współtwórca struktur NSZZ „Solidarność” w Chełmnie. Po zalegalizowaniu „Solidarności” został wybrany członkiem Komisji Zakładowej w FAM-ie. W związku z prowadzoną działalnością związkową został powołany na ćwiczenia wojskowe rezerwy do Trzebiatowa w okresie od 5 listopada 1982 do 2 lutego 1983 r. Po powrocie do pracy nie zaprzestał działalności opozycyjnej w związku powyższym był poddawany różnym formom represji ze strony organów bezpieczeństwa państwa jak częste wezwania na przesłuchania, zastraszania, nakłanianie do współpracy, rewizje w pracy i miejscu zamieszkania.

Jan Kuligowski, ur. 12.07.1953 r.

Pracownik Fabryki Akcesoriów Meblowych w Chełmnie, od września 1980 r. zaangażowany w tworzenie się struktur NSZZ „Solidarność”, następnie wybrany członkiem Komisji Zakładowej. Po wprowadzeniu stanu wojennego nie zaprzestał działalności związkowej. Brał udział w kolportażu ulotek i prasy bezdebitowej, uczestniczył w zbiórkach pieniędzy na rzecz osób poszkodowanych przez reżim komunistyczny w stanie wojennym oraz akcji bojkotu wyborów do rad narodowych PRL w 1984 r. Po utworzeniu wojskowego ośrodka internowania w Chełmnie nad Wisłą w listopadzie 1982 r. brał czynny udział w akcji pomocy osadzonemu tam pod pozorem ćwiczeń wojskowych działaczom „Solidarności”, organizując zbiórkę żywności i lekarstw. W związku z prowadzoną działalnością był poddawany represjom ze strony organów bezpieczeństwa jakimi były wezwania na przesłuchania do komendy MO i rewizje przeprowadzane w miejscu zamieszkania.

Krystyna Maria Wiśniewska, ur. 08.03.1932 r.

W latach 1966-1972 zatrudniona w redakcji „Dziennika Bałtyckiego”. Za umieszczenie żałobnego paska zamiast daty w wydaniu gazety z 17 grudnia 1971 r. w rocznicę masakry robotników w Gdyni została zwolniona z pracy. W latach 1979-1980 uczestniczyła w niezależnych manifestacjach 3 maja i 11 listopada. W czasie strajków sierpniowych 1980 r. przebywała i działała na terenie Stoczni Gdańskiej. Od września 1980 r. była członkiem NSZZ „Solidarność”, pełniła funkcję kierownika Biura Interwencji MKZ Gdańsk, a następnie kierowała Działem Interwencji Zarządu Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność”. W marcu 1981 r. uczestniczyła w Zjeździe Biur Interwencji „Solidarności” w Poznaniu. Była również przewodniczącą Krajowej Komisji Interwencyjnej „Solidarności” a od września 1981 r. przewodniczącą Biura Interwencji Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”. Po wprowadzeniu stanu wojennego internowana w okresie od 13 grudnia 1981 do 14 maja 1982 r. w Ośrodkach Odosobnienia w Strzebielinku, Bydgoszczy - Fordonie i Gołdapi. Po zwolnieniu z internowania wyemigrowała z kraju. W latach 1983-1984 współpracowniczka Ośrodka Chrześcijańskiej Służby Wyzwolenia Narodów w Carlsbergu, a w latach 1984-1989 korespondentka RWE we Frankfurcie/n Menem. Podczas pobytu w Paryżu współpracowała z paryską „Kulturą” i wydawnictwem „Kontakt”.

Marian Jan Ziemecki, ur. 29.08.1938 r.

Współtwórca struktur NSZZ „Solidarność” w Zakładach Sprzętu Mechanicznego „Ursus” w Chełmnie. Po wprowadzeniu stanu wojennego nie zaprzestał działalności związkowej. Zajmował się kolportażem prasy podziemnej, drukowaniem ulotek oraz udzielał pomocy osobom pokrzywdzonym przez reżim komunistyczny. Przy wsparciu ówczesnego proboszcza Parafii Św. Józefa Księża Pallotynów w Chełmnie, zajmował się zbiórką pieniędzy dla internowanych działaczy związkowych z zakładu „Ursus”. Był współorganizatorem podziemnych spotkań działaczy „Solidarności” z różnych zakładów pracy na terenie Chełmna. Po utworzeniu w listopadzie 1982 r. wojskowego ośrodka internowania w Chełmnie nad Wisłą, w porozumieniu z proboszczem parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Chełmnie oraz wspólnie z innymi mieszkańcami brał czynny udział w

pomocy internowanym działaczom „Solidarności”, organizując zbiórkę żywności do końca istnienia obozu tj., do lutego 1983 r.